

Muslimanu je islam život. To je podređenje Alahu. A danas, s moći naftne industrije, kreće u osvajanje cijeloga svijeta.

Islam je treća velika svjetska monoteistička religija. Podrijetlo vuče iz istog izvora kao i ostale dvije, judaizam i kršćanstvo. 'Islam' je arapska riječ, dolazi od korijena riječi koja znači 'predanje': islam je religija podređenja, pokornosti. Sljedbenici islama 'muslimani' su 'oni koji su se predali i podredili volji Boga (Alaha). Islam je također religija koja naglašava uspjeh i zato je religija agresivnog misionarskog duha. Svjesni slavne prošlosti, ojačani novom snagom koja dolazi iz bogatih arapskih zemalja proizvođača nafte, toj religiji je cilj osvojiti svijet. Muslimani vjeruju da njihova religija može ispuniti sve religijske i duhovne potrebe čovječanstva.

Prorok

Islam vuče svoje podrijetlo od proroka Muhameda, rođena u gradu Meki u Arabiji oko 571. godine. U to doba nije bilo snažnih država između dviju velikih imperija Istoka i Zapada, Perzije i Bizanta; Meka je bila središte uspješne trgovine, kroz koju su prolazile mnogobrojne karavane između Južne Arabije i Sredozemlja. Ostavši u djetinjstvu siročić, Muhameda su odgajali mnogobrojni rođaci. Konačno ga je prihvatio bogati ujak i poslao na trgovačko putovanje na sjever gdje je upoznao kršćane. U starosti od 25 godina, na njegovo iznenađenje, zaprosila ga je bogata udovica stara 40 godina imenom Hadidža. Rodila mu je tri kćeri ali nijednog sina. U svojim zrelim godinama Muhamed je počeo izražavati mistične značajke i stekao naviku povlačiti se u brda na razmišljanje. U jednoj takvoj prilici, u dobi od 40 godina, primio je objavu po kojoj je pozvan da žigoše poganstvo i politeizam koji je cvao u Meki i počeo propovijedati postojanje jednoga Boga, Alaha. u tome ga je ohrabivala njegova žena, a u prvih deset godina stekao je svega nekolicinu sljedbenika. Neki su bili uvaženi građani, poznati kao 'Pratioci'.

Islam se učvršćuje

Tada je 622. godine, na zahtjev građana obližnje Medine, Muhamed napustio Meku i otišao u Medinu u pratnji nekolicine sljedbenika. To je proslavljena hidžra (preseljenje), događaj od kojeg počinje muslimanski kalendar. U sljedećih nekoliko godina Muhamed je organizirao svoje sljedbenike i građane Medine kao religijsku i političku zajednicu i počeo napadati trgovačke karavane koje su stizale iz Meke. U međuvremenu je istjerao većinu židovskih plemena, koje se nadao predobiti i postupno ujedinio beduine zapadne i središnje Arabije i muslimansku zajednicu. Godine 630. vodi veliki napad na Meku koja se konačno predala u njegove ruke.

Muhamed se odmah dao na uklanjanje pogana, polite ista. Posvetio je Alahu drevno svetište Kabu, napravivši od njega vrhovno svetište za muslimansko hodočašće. Ono i danas stoji u istu svrhu.

Sljedeće su dvije godine bile utrošene na učvršćivanje arapskih plemena. Tada je odjednom 632. godine Muhamed umro bez imenovanja nasljednika. Naslijedili su ga razni kalifi ('nasljednici'), prva dvojica su bili 'Pratioci', Bakr i 'Umar.

Kaba (Ka'aba) glavno je svetište Meke, svetoga grada za muslimane. Radi se o kamenoj tvorevini koja sadrži crni kamen, vjerojatno meteorit, koji datira iz predislamske Arabije. Svaki musliman, ako mu dopuštaju prilike i sredstva, treba jednom u svom životu poduzeti hodočašće (hadž) u Meku.

Kuran i Hadis

Ubrzo nakon Muhamedove smrti sastavljene su objave koje je on primio, na temelju usmenih i pismenih izvora pa je tako sačinjen Kur'an. Ovlašteno izdanje na neusporedivom klasičnom arapskom jeziku bilo je pripremljeno oko 650. godine za vladavine trećega kalifa 'Otmara. Muslimani vjeruju da je Kur'an nepogrešiva Božja riječ poslana s neba i ništa je nije promijenilo. Čitati Kur'an na izvornom jeziku, razumio ga čitalac ili ne, donosi vjerniku milost (baraku). Po važnosti, odmah iza Kur'ana nepogrešiva Božja (predaja), u kojoj se nalaze zapisani događaji i djelovanje Muhameda kao i rane islamske zajednice. Sadrži sunnu ('primjere') proroka, mjerila koja svaki musliman treba slijediti. Kur'an i sunna zajedno sačinjavaju šerijat ('zakon') neobično opširan vodič za život i ponašanje.

Bog i njegovi anđeli

Nauka o Bogu središnja je u Kur'anu. Poput Biblije, Kur'an pretpostavlja postojanje Boga i ne dokazuje ga. Bog je jedan i jedinstven, bez takmaca. On je dobar i svemoćan, kao što se vidi iz prirodnih pojava, koje su 'znaci' Božje moći i njegove dobrostivosti. Premda Kur'an uči da Bog posvuda vlada, ipak naučava i čovjekovu odgovornost. Kur'an naučava da Bogu pripadaju najljepša imena i razvitkom islama Božja su imena počela igrati važnu ulogu. Nastalo je devedeset i devet imena, koja se izgovaraju dok se vjernik služi molitvenom brojanicom. Među najvažnija imena dolaze: 'Veliki', 'Milostivi', 'Božanski'. Kur'an snažno potvrđuje postojanje anđela, koji su Božji poslanici. Također vjeruje u postojanje duhovnih bića nazvanih jinn (džin) . Stvoreni su iz ognja a ne iz zemlje kao ljudi, a svrha im je služiti i štovati Boga. Buntovni džinovi nazivaju se demonima. Glavni demon je Iblis ili Sotona, kojem Bog dopušta da ljude navodi na zlo. Uz anđele, Bog je postavio i proroke da mu budu poslanici, počevši od Adama, pa preko Abrahama do Isusa, završivši s Muhamedom, 'pečatom' svih proroka.

Sadašnji život i posljednji dani

Slijedeća po važnosti uz doktrinu o Bogu u Kur'anu je doktrina o Posljednjem sudu. Tog će dana ljudi ustati iz mrtvih i pojaviti se pred Bogom da im on sudi i pošalje u nebo ili pakao, što ovisi o tome da li su im djela bila dobra ili zla. Kur'an također sadrži odredbe za život u islamskoj zajednici. Bavi se vjerskim i društvenim ponašanjem kao molitvom, davanjem milostinje, postom, hodočašćem, preljubom, brakom i rastavom braka, nasljeđivanjem, hranom i pićem, lihvarstvom i ropstvom.

Islam je glavna religija u većini afričkih zemalja. Jedna od dužnosti pobožna muslimana je da još za mladih dana nauči tekstove iz Kur'ana.

"Bog je najveći, svjedočim da nema boga osim Boga. Svjedočim da je Muhamed Poslanik Božji. Dođite na molitvu. Molitva je bolja nego spavanje." Te riječi mujezina odjekuju prije svanuća dok s minareta džamije poziva vjerinke. Riječ džamija znači mjesto klanjanja ili klečanja, u njoj nema sjedala, samo prostirači za molitvu. Ustvari, gotovo da i nema namještaja - propovjedaonica, možda stol za čitanje, s obje strane niše u zidu (mihrab), okrenute prema Meki kojoj se svi muslimani okreću u molitvi (kibla). Molitva se sastoji od određenog broja naklona, između kojih se izriču ispovijedanje vjere i obred pozdravljanja. Klanjanje ima sedam pokreta, a završava prostiranjem tijela na tlo.

Džihad

Džihad ili sveti rat, doslovce znači 'borba'. S jedne strane Kur'an poziva vjernike da se bore na strani Boga protiv onih koji se bore protiv njega - premda im zabranjuje agresiju. S druge strane, također preporuča da treba ubiti one koji niječu Božje jedinstvo (pridodaju Bogu dionike), a Židovi i kršćani trebaju plaćati danak, ako se ne pokore.

Islamsko vjerovanje

O vjernici! Vjerujte Boga, Njegova Poslanika, Knjigu koju je objavio Svome Poslaniku i u Knjigu koju je objavio prije. A onaj koji ne vjeruje Boga, Njegove meleke, Njegove Knjige, Njegove poslanike i Sudnji dan, taj je daleko zalutao. (Kur'an IV. 136)

Isus u Kur'anu

Islam vjeruje u proroke koje Bog šalje da propovijedaju jedinstvenost Boga i upozoravaju ljude

na Sud. nekoliko proroka su veći od ostalih, posebno Adam, Noa, Abraham, Mojsije, Isus i Muhamed. Prema Kur'anu. Isusa je rodila Marija, ali on nije umro, a Bog je podigao Isusa k sebi. Jer smrt bi bila pogreška, a Prorok ne smije pogriješiti. Vjerovati da je Isus bio Bog, bio bi veliki grijeh 'pridodavanja dionika Bogu'.

Pet stupova Islama

1 Ispovijedanje vjera (šahada): "Nema boga do Boga i Muhamed je Božji prorok." Već i samo izgovaranje tog priznanja može biti dovoljno da netko postane vjernik. 2 Molitva (salat): Muslimani mole pet put dnevno - pri svanuću, u podne, usred popodneva, nakon zalaska sunca i rano uvečer - sami, u društvu ili u džamiji. Posebno je važna za odrasle muškarce zajednička molitva petkom u podne, kad se obično održi i propovijed. 3 Post (ramazan): U mjesecu ramadanu muslimani ne smiju jesti, piti, pušiti ili imati spolne odnose od izlaska sunca do zalaska. 4 Milostinja (zakat): Muslimani moraju davati dva i pol posto svojih prihoda i određenu svojinu u dobrotvorne svrhe. 5 Hodočašće (hadž): Musliman mora otići u Meku bar jednom u svom životu.

Zakon za život

U prvom i drugom stoljeću islama, njegovi su teolozi i zakonodavci izradili šerijat, zakon islama. Počiva na četiri temelja: prvo na Kur'anu; drugo na sunni proroka; treće na analogiji (kijas) (nastanak novog zakona iz prva dva); i četvrto, idžma, jednodušnom suglasnošću tumačenja (idžithad) vodećih stručnjaka (ulemima) za cijelu zajednicu. Razvio se nepromjenjiv zakon ponašanja kojeg svi muslimani moraju slijediti. I šerijat, kao nijedan drugi sustav danas u svijetu, obuhvaća svaku pojedinost ljudskog života, od zabrane zločina do korištenja čačkalice, od organizacije države do najsvetije prisnosti u obiteljskom životu. To je "znanost o svim stvarima, ljudskim i božanskim". Dijeli sve djelatnosti u one obavezne i one za užitak, u one hvalevrijedne i preporučljive, na ono što se dopušta ili je zakonski neodređeno, što se ne sviđa i što je za osudu i na ono što je zabranjeno. Za muslimana ne postoji razlika između osobnog i zajedničkog, religijskog i svjetovnog, svetog i profanog, duhovnog i materijalnog. Ljudi Zapada teško mogu shvatiti i procijeniti svijet islama i Arapa, a isto tako je i obrnuto. Muslimani danas vjeruju u Stvoritelja, čiji je cilj za svijet sveobuhvatan; ljudi sudjeluju u njegovoj stvaralačkoj djelatnosti kao Božji predstavnici na zemlji.

Otkrivanje Božje volje

Islam je podijeljan na dvije skupine, na sunite i šijite. Glavna je razlika način na koji je otkriveno božansko vodstvo. Suniti (kojih je 90% ukupnog broja muslimana) drže se jednodušnosti zajednice obznanjujući sunnu Proroka. Šijitski muslimani radije se drže nadahnutih učitelja ili imama. Imami su potomci Alija, nećaka i posvojenog Prorokovog sina, koji je posjedovao tajne spoznaje i posebna tumačenja koja su do njega došla od samog Muhameda. Preživjele su tri glavne skupine šijita. Zejdije u Jemenu prihvaćaju živi slijed nasljeđa imama. Šijiti Dvanaestero

imama, koji vladaju u Iranu, vjeruju da je ta loza prestala s Dvanaestim imamom. Šijiti Sedmero imama ili Ismailiti u Indiji i Istočnoj Africi, sljedbenici su Age Kana i vjeruju da je loza prestala sa Sedmim imamom. Obje skupine, ona od Sedam imama i ona od Dvanaest imama čekaju pojavu 'skrivenog imama' poznatog kao Mahdi. U međuvremenu, jer ne vjeruju u načelo jednodušnosti, njihovi vodeći teolozi nazvani mudžtehiduni smatraju se predstavnicima 'skrivenog imama' i obilno ispoljavaju svoju vlast u religijskim, zakonskim i čak političkim djelatnostima. To se jasno vidi u djelatnostima ajatolaha i mulaha u suvremenom Iranu (mnogi tvrde da su potomci Alije). Mudžtehiduni ne uvažavaju mišljenje ranijih zakonodavaca već posišu izravno za općim načelima koja se nalaze u Kur'anu, sunni i hadisi. Time se može objasniti njihov fundamentalizam.

Ovaj tekst je samo pokušaj da se u kratim crtama što jednostavnije predstavi islam. Molimo čitatelje da razumiju da ovih nekoliko riječi ne mogu opisati sve pojedinosti i specifičnosti razvoja islama kroz stoljeća njegova postojanja.